

KURUM İÇ KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ VE KİDR ...

2 Ekim 2018, Ankara
Prof. Dr. Öktem Vardar

www.oktemvardar.com

Kavramlar:

İç Kalite Güvence Sistemi → Kalite Kültürü
İç değerlendirme süreci – yıllık (takvim)/ 4-5 yıllık
KİDR – Dış Değerlendirme ilişkisi

kurum etkinlikleri:

eğitim-öğretim,
araştırma,
topluma hizmet,
yönetişim,
uluslararasılaşma,
kalite güvence.

İç Kalite Güvence // KİDR Hazırlama :

	WEB dosyası ↓	WEB dosyası ↓	yıllık rapor ↓	yıllık rapor ↓
ETKİNLİKLER ↓	PLANLA – ne?	UYGULA – nasıl?	KONTROL ET– ölç	ÖNLEM AL– iyileştir
KALİTE GÜVENCESİ				
Misyon, vizyon, hedefi “Ölçütler-son 5slayt”	İfadeler, karar tarihi, yöntemi,	uygulamalara etkisi, benimsenme, hangi gi, politika dokümanlarına yansımaları?	yıllık ölçme ve değerlendirme, süreklilik-sık değişme?	önlem gerekiyor mu?
Kalite güvence politikası, Kalite Yönetimi (QM), mekanizmaları; kurumsal politikaların fakülte düzeyine yansımaları; çalışanların bu politikadan farkındalığı.	benimsenen politika ve gereklerinin yazılı dokümantasyonu	uygulama süreçlerinin, zamanlamanın, aktörlerin anlatılması	süreç ve mekanizmaların geçen yılı işleyişi; raporlar veya örnekleri eke konmalı)	değerlendirme sonuçları ve alınan önlemler
Kalite güvence süreçleri ve takvim yılı temelinde işleyiş	plan	uygulama	ölçüm	önlem
EĞİTİM - ÖĞRETİM				
Kurumun eğitim-öğretim politikası; Program amaçları, çıktıları: İlan edilmesi, TYYÇ	tasarım: prog amaçları, kazanımları, TYYÇ uyumu	uygulama aşamaları, webe yansımaları	yıllık değişim/ revizyon/ yeni programlar var mı?	ne gibi iyileştirme yapıldı?
Progr tasarımı, LO, uygulama: çıktılar x ders kazanımları eşleştirilmesi,	tasarım: prog kazanımları - dersler/eylemler eşleşmesi	uygulamanın aktörleri, sorumluları, matris D webe yansımaları	Yıllık değişim/ revizyon/ yeni programlar var mı?	ne gibi iyileştirme yapıldı?
LO: gerçekleşmenin değerlendirilmesi, generic/ alana ait olmayan kazanımlar	gerçekleşme/ çıktılara ulaşım nasıl ölçülecek planı, alana ait olmayanlar özelliklerle.	uygulama aşamaları, uygulamanın aktörleri, sorumluları, matris G webe yansımaları	geçen yılı izleme, gerçekleşmenin değerlendirilmesi (örnekler, formlar, raporlar eke konmalı)	ne gibi iyileştirme yapıldı?
ARAŞTIRMA VE G.				
Kurumun araştırma politikası, bilinirliği, sürekliliği	yazılı, benimsenmiş politika	uygulanıyor mu?	geçen yıl nasıl bir ölçümleme yapıldı?	politikanın güncellenmesi, revizyonu?
Kurumun araştırma stratejisi ve hedefleri, bilinirliği, sürekliliği	strateji dokümanı; RM??	yıllar içindeki uygulama, son yıla ait uygulama	geçen yıl nasıl bir ölçümleme yapıldı?	iyileştirme?
YÖNETİM SİSTEMİ				
Yönetim ve idari yapı, karar verme mekanizmaları, süreklilik				
Mütevelli Heyet // Rektör yardımcıları, danışmanları				

Kurumlar temel etkinliklerine ait kurum **politikasını** (ilgili etkinliği nasıl algıladıkları, nasıl planladıkları, hedeflerinin ne olduğu, nasıl uyguladıkları, ölçtükleri ve iyileştirdikleri hususlarını) belirlemek ve duyurmak durumundadır.

Bunlar yalın, somut, gerçekci, sürdürülebilir, paylaşılan, bilinen ifadeler olmalıdır (yarım sayfa).

Örnek: **Yönetişim politikası**

Yasal düzenleme yanında kurumun tercihlerine açık birçok alan vardır ve bunlarla ilgili kurum duruşu netlik kazanmalıdır;

- karar verme mekanizmaları (vakıf?)
- paydaşların kararlara katılımı,
- bilgi yönetim sistemleri,
- finansal öncelikler ve hesap verebilirlik,
- ...

Örnek: **Eğitim-öğretim politikası**

- kurumun eğitime bakış açısı, önceliği,
- araştırma fonksiyonu ile olan ilişkisi,
- öğrenci sayıları ve öğrenci-öğretim üyesi oranlarının kısa ve uzun vade hedefleri,
- lisans/lisansüstü dengeleri,
- bölüm ve diploma programı hedefleri,
- ölçme ve değerlendirme ilkeleri,
- organizasyonel yapısı,
- performans izleme ve kaliteyi iyileştirme tercih ve yöntemleri
- ...

Örnek: **Araştırma politikası**

- kurumun araştırmaya bakış açısı, önceliği,
- eğitim fonksiyonu ile olan ilişkisi,
- öğretim üyelerinden beklenen araştırma yoğunluğu,
- araştırmayı geliştirme için nasıl bir yönetimi benimsediği,
- araştırma destek birimleri ve gelişme hedefleri,
- kurumsal araştırma tercihleri,
- kurumun önde gelen araştırma odakları,
- kısa ve uzun vadede erişilmek istenen mükemmeliyet merkezleri,
- kurumun özellikle beyan etmek istediği araştırma vurguları
- ...

Örnek: **Topluma hizmet politikası**

Aşağıdaki konuları ele alan ve yıllık meblağları veya oranları, yıllar içindeki eğilimi, stratejileri, mekanizmaları, organizasyon yapısını, zamanlamayı, geliştirme çerçevesini kısaca özetleyen bir metin olabilir:

- Sosyal sorumluluk (ücretsiz hizmetler),
- Bilgi ve teknoloji transferi,
- Tesis yönetimi (kira gelirleri, laboratuvar hizmetleri, vb),
- Yaşam boyu öğrenme,
- Diğer, kuruma has konular.

Örnek: **Uluslararasılaşma politikası**

Aşağıdaki konuları ele alan ve kurum stratejilerini, süreç ve mekanizmalarını, organizasyon yapısını, zamanlamayı, geliştirme çerçevesini ve hedeflerini kısaca özetleyen bir metin olabilir:

- Erasmus (öğrenci, staj, akademik personel, idari personel),
- Diploma programlarına kayıtlı uluslararası öğrenci,
- Maaşlı uluslararası akademik personel,
- Araştırma takımları, projeleri, yayınları çerçevesindeki uluslararası araştırmacı,
- Uluslararası ağlar ve organizasyonlar.

Örnek: **Kalite güvence politikası** (1)

- kurumun kalite güvence stratejisi,
- kurumdaki eğitim ve araştırma ilişkisi,
- kalite güvence uygulamaları, yani mekanizmaları ve süreçleri,
- kalite güvence organizasyonu/ örgütlenmesi,
- program, bölüm, fakülte, rektörlük ve idari birimlerin sorumlulukları ve konumları,
- eğitim-araştırma-topluma hizmet- yönetim- uluslararasılaşma alanlarına uygulama çerçevesi,
- öğrenci ya da çalışana karşı her türlü hoşgörüsüzlük veya ayrımcılığa karşı koruma,

Kalite güvence politikası (2)

- kalite güvence politikasının izleme ve gözden geçirme yöntemleri,
- kalite güvence sisteminin kurum içi sahiplenilme durumu,
- çalışanlardaki politika farkındalığının izlenmesi,
- kurumsal kalite politikasının fakültelere nasıl yansıtacağı,
- kalite güvence sisteminde dış paydaşların rolü,
- iç ve dış paydaşlara hesap verme yaklaşımları,
- akademik dürüstlük, özgürlük için ve akademik sahtekarlığa karşı destekler,

İç kalite güvence sistemi

1. Kurumun kalite güvence politikasını,
2. Eğitim-öğretim standartlarını,
3. Araştırma standartlarını,
4. Topluma hizmet standartlarını,
5. Uluslararasılaşma standartlarını,
6. Yönetişim standartlarını,
7. Bu standartlara uygun akademik yaşamın kanıtlarını veya iyileştirme adımlarını içermelidir.

İç kalite güvence sistemi

1. Kurumun kalite güvence politikasını,
2. **Eğitim-öğretim standartlarını,**
3. Araştırma standartlarını,
4. Topluma hizmet standartlarını,
5. Uluslararasılaşma standartlarını,
6. Yönetişim standartlarını,
7. Bu standartlara uygun akademik yaşamın kanıtlarını veya iyileştirme adımlarını içermelidir.

2. Eğitim-öğretim standartları

Programların tasarımı ve onaylanması

Öğrenci merkezli öğrenme ve değerlendirme

Öğrenci kabulü, ilerleme, sertifikalandırma

Öğretim elemanları

Öğrenme kaynakları ve öğrenci desteği

Bilgi yönetimi

Kamuoyunu bilgilendirme

Eğitim-öğretim standartlarından bir örnek: Programların tasarımı ve onaylanması (ESG' dan alınan)

Kurumların programlarının tasarımı ve onayı için süreçleri olmalıdır. Programlar, öngörülen öğrenme kazanımları dâhil, belirlenmiş hedefleri karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır. Bir program sonucunda edinilen yeterlilik açık bir şekilde belirlenmeli, paylaşılmalı; ayrıca, ulusal yeterlilikler çerçevesinin yükseköğretimdeki uygun seviyesiyle ve sonuçta Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi ile ilişkilendirilmelidir.

Programlar;

-kurumsal strateji ile uyumlu tüm program amaçları ile tasarlanmaktadır ve açıkça ifade edilmiş öğrenme kazanımlarına sahiptir; bu kazanımların nasıl izleneceği ve değerlendirileceği planlanmıştır;

Programların tasarımı ve onaylanması (devam)

- bu çalışma öğrencilerin ve diğer paydaşların katılımıyla tasarlanmaktadır;
- dış uzmanlıktan ve referans noktalarından faydalanılmaktadır;
- Avrupa Konseyinin yükseköğretimdeki dört amacını (aktif vatandaşlık, iş yaşamına hazırlama, kişisel gelişim, bilgi toplumu yaratmak ve yaratıcılığı geliştirmek) yansıtmaktadır;
- öğrenci ilerlemesini pürüzsüz sağlayacak şekilde tasarlanmaktadır;
- beklenen öğrenci iş yükünü, örneğin AKTS, tanımlamaktadır;
- uygun olduğu hallerde iyi tasarlanmış işe yerleştirme/ staj fırsatlarını içermektedir;
- resmi kurumsal onay sürecine tabidir;
- öğrenme kazanımlarına erişimin kanıtları üretilir; özellikle genel, alana ait olmayan kazanımların değerlendirilmesi üzerinde durulur.

Programların tasarımı ve onaylanması (devam)

Dersler;

- ders kazanımları belirlenmiş ve paylaşılmıştır.
- ders kazanımları ile ders verme yöntemleri ve öğrenci performansının değerlendirilme yöntemleri uyumludur (aligned);
- ders kazanımları ile program kazanımlarının ilişkisi, ders profilleri, izlenceler ve öğrenci performansının değerlendirilme yöntemleri açıkça ifade edilmiş ve paylaşılmıştır;
- bu kazanımların nasıl izleneceği ve değerlendirileceği planlanmıştır.

İç kalite güvence sistemi

1. Kurumun kalite güvence politikasını,
2. Eğitim-öğretim standartlarını,
3. **Araştırma standartlarını,**
4. Topluma hizmet standartlarını,
5. Uluslararasılaşma standartlarını,
6. Yönetişim standartlarını,
7. Bu standartlara uygun akademik yaşamın kanıtlarını veya iyileştirme adımlarını içermelidir.

Araştırma standartları için örnek (ESG dışı)

Araştırma politikası, stratejileri

Karışmayan (“laissez faire”) ile müdahaleci/ yönlendirici (“interventionist”) kutuplar arasında nerede durulduğu; “policy of selectivity”: temel araştırma- uygulamalı araştırma, disiplin temelli- disiplinler arası/ çok disiplinli araştırmalar, mod I- mod II araştırmalar; tematik tercihler; araştırma desteklerinin yapılandırılması, eğitim -araştırma - araştırmamanın ticarileştirilmesi dengesi, araştırma bütçesi ve sürdürülebilirliği;

Araştırma politikası, stratejileri (devam)

ulusal araştırma önceliklerinin bağlayıcılığı;
benchmarking politikası.

Bu politikaların kurumsallığı, kurum yönetim sisteminin etkisi;

Araştırma yönetimi, örgütlenme, sahiplenme;

Araştırmada odak alanlar (odak alanlar tanımlama politikası varsa)

Araştırma çıktıları, kazanımları, performansın izlenmesi

Doktora eğitimi

Araştırma kaynakları

Araştırma kadrosu

İç kalite güvence sistemi

1. Kurumun kalite güvence politikasını,
2. Eğitim-öğretim standartlarını,
3. Araştırma standartlarını,
4. Topluma hizmet standartlarını,
5. Uluslararasılaşma standartlarını,
6. Yönetişim standartlarını,
7. **Bu standartlara uygun akademik yaşamın kanıtlarını veya iyileştirme adımlarını içermelidir.**

İç güvence döngüsünün kapatılması

Her bir etkinlik kendi içinde planla-uygula-kontrol et- önlem al (PUKÖ) döngüsünü uygulamalıdır. Özellikle, kurumun geliştirdiği ve yazılı, benimsenmiş ve sistematik olarak uygulanması beklenen standartlara/hedeflere uygun bir “akademik yaşam” sürdürüldüğünün periodik kanıtlarının üretilmesi, bu kanıtlara göre gelişmeye açık alanların iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

Siz nasıl ölçüyorsunuz, önlem alıyorsunuz?

KİDR, kurumun bir önceki takvim yılındaki performansının değerlendirildiği bir dokümandır. Kurumun iç yapısını veya işleyişini betimleyen bir metin değildir; tanıtım veya reklam dokümanı hiç değildir. Belirli tarihler arasındaki (1 Ocak-31 Aralık) faaliyetleri gözden geçiren, analiz eden, yeterliğini/ başarısını irdeleyen, kurumun standartları, hedefleri ve kriterleriyle uyumunu değerlendiren, yıllar içindeki değişimleri ve nedenlerini araştıran, gerektiğinde rakiplerin performansı ile karşılaştıran bir özdeğerlendirme raporudur.

KİDR'ın

kurumun kendi iç kalite güvence sisteminin bir aracı/ süreci olarak düşünülmesi, planlanması, kullanılması, Kalite Kuruluna sunulmasının yan işlev olarak değerlendirilmesi önerilir.

KİDR ölçütleri aşağıdaki beş slaytta özetlenmektedir :

KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ

- Misyon, vizyon, hedefler
- Kalite güvence politikası, Kalite Yönetimi (QM), mekanizmaları; kurumsal politikaların fakülte düzeyine yansımaları; çalışanların bu politikadan farkındalığı.
- Kalite güvence süreçleri ve takvim yılı temelinde işleyiş
- Stratejik Plan, tüm unsurları
- SP-QA süreçleri ilişkisi
- PUKÖ döngüsü, sahiplenme, tüm katmanlara yayılma
- KPI (T&L, R, StS, G, I) – yazılı, benimsenen, izlenen, kullanılan
- Kurumsal süreklilik
- Kalite Komisyonu/ kalite el kitabı
- KIDR süreci, diğer değerlendirme süreçleri
- Uluslararasılaşma, "kurumun uluslararasılaşma politikası"

EĞİTİM – ÖĞRETİM

- Kurumun eğitim-öğretim politikası; Program amaçları, çıktıları: İlan edilmesi, TYYÇ
- Progr tasarımı, LO, uygulama: çıktılar x ders kazanımları eşleştirilmesi,
- LO: gerçekleşmenin değerlendirilmesi, generic/ alana ait olmayan kazanımlar
- Ders kazanımları, ders bilgi paketi/ profili, gerçekleşme
- Paydaş görüşlerinin prog tasarımına yansımaları, danışma kurulları
- Program güncelleme, gözden geçirme. Öğretim elemanlarının program değerlendirme yöntemleri. İstatistiki göstergelerin izlenme süreci.
- İngilizce Hazırlık Okulu, son 5 yıllık eğilimler, başarı/ başarısızlık alanları
- Ders verme metodolojisi: aktif, etkileşimli, öğrenme odaklı
- Müfredat yapısı- zorunlu-seçmeli dengesi. Meslek- meslek dışı dengesi. “genişlik” imkanı : kültürel derinlik, farklı disiplinleri tanıma
- Amaç-yöntem-ölçme uyumu: LO, müfredat, yöntem, değerlendirme (alignment)
- Sürekli iyileştirme: çok sınav, bazıları formatif; ödev, proje, portfolyo,... çıktı temelli değerlendirme (criterion referenced vs norm referenced)

AKTS, öğrenci iş yükü takibi

Öğrenci anketleri (ders, öğretim üyesi, program, genel memnuniyet)

CTL yapılanması, TIF imkanı, iyi eğitim ödülü, yükseltme kriterleri,

akran değerlendirmesi yöntemi, öğretme portfolyosu yöntemi.

Akreditasyon

Öğrenci/ öğretim üyesi oranları, tanımlar

Akademik danışmanlık, etkinliğinin ölçümü

Staj: yapılanma, AKTS kredileri

Hareketlilikte kredi kaybı durumları

Öğrenci şikayetlerinin dikkate alınması, mazeret sınavı

Önceki öğrenmenin tanınması

Mezun izleme; mezun istihdam edilebilirliği; (graduate tracer studies)

Öğretim elemanı atama süreçleri, kriterleri;

Öğretim elemanı ders yükleri, ortalama, saçılım; kurumun öğretim

üyesinden beklentisi/ standart- kişisel?

SÜ eleman seçimi ve değerlendirilmesi,

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık

Öğrenme kaynakları

Sosyal, kültürel, sportif faaliyetler

Tesis ve altyapılar (yemekhane, yurt, teknoloji donanımlı çalışma

alanları vs.)

Engelsiz üniversite

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

- Kurumun araştırma politikası, bilinirliliği, sürekliliği
- Kurumun araştırma stratejisi ve hedefleri, bilinirliliği, sürekliliği
- Araştırma yöneticisi (RM) var mı, ekibi var mı, ne yaparlar
- Araştırmaların yerel/ bölgesel/ ulusal kalkınma hedefleriyle ilişkisi
- Araştırma kaynakları: fiziki, teknik, mali
- Öğrencilerin araştırmaya katılımı
- Üniversite dışı fonlara yönelme, destek birimleri, yöntemleri
- Üniversite içi destekler – BAP, konf desteği, araş. ödülü, yükselme kriterleri
- Doktora prog, mezun sayıları, trend ve post-doc imkanları
- Ortak programlar, ortak araştırma birimleri
- Öğretim elemanı perf değerlendirmesi ve sonuçları, ortalama, saçılım
- Kurum araştırma faaliyetlerinin yıllık değerlendirilmesi, sonuçların kullanılması
- Kurum araştırma bütçesinin yıllar içinde değişimi, toplam bütçe içindeki payı
- Araştırma faaliyetlerinin toplumla paylaşılması
- Dünya, ülke sıralamaları
- Topluma hizmet : Kurumun topluma hizmet politikası

YÖNETİM SİSTEMİ

- Yönetim ve idari yapı, karar verme mekanizmaları, süreklilik
- Mütevelli Heyet // Rektör yardımcıları, danışmanları
- Görev tanımları ve iş akış süreçleri
- Öğrenci katılımı (yönetim ve kalite komisyonu, özellikle)
- İç ve dış paydaş platformları, yerel yönetim ilişkileri - *eğitim programları + strateji geliştirme*
- Bilgi yönetim sistemi, entegre? (*KIDR-web- faaliyet raporları - tüm raporlar aynı sayıları vermeli!!*)
- Verilerin güvenliği
- Destek hizmetleri kalitesi
- Kamuoyunu bilgilendirme - *web sayfası- doğru, güncel, kolayca erişilebilir bilgi*
- Hesap verme yöntemleri, içe ve dışa
- Finans kaynakları, bütçe gelir kalemleri (*devlet-öğrenci-araştırma-topluma hizmet-hibe*)ve trend
- Harcamaların en büyük 8-10 kaleme dökümü

SON

- ziyaret öncesi ortak görüş önemli
- hakem havuzunun sürekli eğitimi şart
- dış değerlendirme ancak iç kalite güvence sistemi varsa kalıcı yarar sağlıyor
- YKK ulusal kalite ajansı... kamuoyuna eşik altındaki kurumları duyurmak zorunda kalacak...akreditasyon ABD'de bile çok tartışmalı!
- nasıl bir geçiş olacak?